

Akciğer Kanseri Olgularının Sigara Alışkanlığı Açısından Değerlendirilmesi

Dr. Birol BAYRAMGÜLER (1), Dr. T. Bahadır ÜSKÜL (1), Dr. Sevim DÜZGÜN (1),
Dr. Esen AKKAYA (1), Dr. Adnan YILMAZ (1)

ÖZET

Son 50 yıl içinde akciğer kanseri görülme sıklığı büyük oranda artmıştır. Önemli bir morbidite ve mortalite nedeni olan akciğer kanserinin etiyolojisinde çeşitli faktörlerin rolü olmakla birlikte, özellikle sigara kullanımı ile akciğer kanseri gelişimi arasında kuvvetli bir ilişki olduğu çeşitli çalışmalarla gösterilmiştir. Çalışmamızda akciğer kanserli olgularımızı sigara kullanma alışkanlığı açısından değerlendirmeyi amaçladık. Merkezimizde Mart 1994 - Aralık 1995 tarihleri arasında tanı konulan primer akciğer kanseri olguları patoloji laboratuvar kayıtları esas alınarak saptandı. Çalışmaya alınan 1606 akciğer kanseri olgusunda sigara kullanma oranı %84.4 olarak saptandı. Olgular cinsiyete göre sigara kullanımı açısından incelendiğinde erkeklerde sigara içme oranının (%90.4) kadınlara oranla (%13.7) anlamlı olarak yüksek olduğu saptandı ($p > 0.0001$). Tümör tipine göre olguların sigara kullanımı incelendiğinde, epidermoid ve küçük hücreli akciğer kanserlerinde sigara içme alışkanlığının (%90.8, %88.5) adenokansere oranla (%72.5) anlamlı olarak yüksek olduğu saptandı ($p > 0.05$). Bu sonuçlar çok çeşitli faktörlerin rol oynadığı akciğer kanseri etiyolojisinde sigara kullanımının önemini sergilemektedir. **Anahtar Kelimeler:** Sigara, Akciğer kanseri.

SUMMARY

Evaluation of lung cancer cases with respect to smoking habits

The incidence of lung cancer has been increased significantly during the past 50 years. Various factors play role in the etiology of lung cancer and the presence of strong relationship between cigarette smoking and lung cancer has been shown in various studies. In this study we aimed to evaluate our lung cancer patients with respect to smoking habits. The primary lung cancer cases diagnosed in our center between March 1994 and December 1995 were determined by review of pathology laboratory records. The rate of smoking among 1606 lung cancer cases included in the study were 85%. When the smoking patterns of the cases were examined with respect to sex, smoking rate was found to be significantly higher in men (%90.4) compared to women (13.7), ($p < 0001$). When the smoking patterns of the cases were examined with respect to tumor type, the rate of smoking was significantly higher in small cell and squamous cell carcinoma cases (%90.8, %88.5) compared to adenocarcinoma cases (%72.5), ($p < 0.05$). These results exhibit the importance of smoking in the etiology of lung carcinoma which is known to be multifactorial.

Key Words: Smoking, lung cancer

GİRİŞ

Önemli bir morbidite ve mortalite nedeni olan akciğer kanseri tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ciddi bir sağlık sorunudur. En sık görülen kanser türlerinden birisi olan akciğer kanserinin etiyolojisinde bir çok faktör rol oynamaktadır (1). Bu faktör-

lerden en önemlisi sigara kullanımı olup, akciğer kanseri ile sigara kullanımı arasında kuvvetli bir ilişki olduğu çeşitli çalışmalarla gösterilmiştir (2, 3, 4, 5). Son 50 yıl içerisinde akciğer kanseri görülme sıklığında büyük bir artış meydana gelmiştir ve bu artış sigara kullanımında görülen artış ile paralellik göstermektedir (5). Günümüzde akciğer kanserli erkek olguların %85-90'ında, kadın olguların ise %70'inde kanser gelişiminin sigara kullanımına bağlı olduğu düşünülmektedir (4). Sigara kullanımının akciğer kanseri etiyolojisindeki rolünün yanı sıra hücre tipi üzerine de etkisinin olduğu bilinmektedir (3, 4, 5, 6, 7, 8). Çalışmamızda merkezimizde tanı konulan akciğer kanserli olgularımızı sigara kullanma

alışkanlığı açısından değerlendirmeyi amaçladık.

GEREÇ ve YÖNTEM

SSK Süreyyapaşa Göğüs Kalp ve Damar Hastalıkları Eğitim Hastanesi'nde Mart 1994 - Aralık 1995 tarihleri arasında yatan ve primer akciğer kanseri tanısı konulan 1697 olgu patoloji laboratuvar kayıtları esas alınarak saptandı. Olguların klinik arşiv dosyaları retrospektif olarak incelendi. Sigara kullanma hikayeleri saptanamayan 91 olgu değerlendirme dışı bırakıldı. Çalışmaya dahil edilen 1606 olgudan 1482'si erkek, 124'ü kadın olup yaş ortalaması 57.84 (19-87) idi. Akciğer kanserli olguların histolojik sınıflamasında 1981 WHO kriterleri esas alındı. Olgular sigara kullanma alışkanlıkları açısından sigara içen, sigara içmeyen ve içip bırakmış olarak 3 gruba ayrıldı. Olguların kullandıkları sigara miktarları paket yıl (py) olarak hesaplandı.

İstatistiksel analizler: Cinsiyete ve tümör tipine göre sigara kullanma durumları gruplar arasında X^2 testi ile, grupların ortalama sigara içme süreleri ile Mann Whitney U testi ile kıyaslandı.

BULGULAR

Çalışmaya alınan 1606 akciğer kanseri olgusunun sigara içme alışkanlığı ve cinsiyete göre sigara kullanım oranları Tablo 1'de görülmektedir.

	Sigara içen n (%)	İçmeyen n (%)	Bırakmış n (%)
Erkek*	1339 (90.4)	97 5	46 (3.1)
Kadın*	17 (13.7)	107 (86.3)
Toplam	1356 (84.4)	204 (12.7)	46 (2.9)
*p < 0.0001			

Tablo 1: Cinsiyete göre sigara kullanımı

Akciğer kanseri tanısı konulmuş olan 1606 olguda sigara içenlerin oranı %84.4, içmeyenlerin oranı %12,7 ve içip bırakmış olanların oranı %2.9 olarak saptandı. Olguların sigara kullanma oranının (%90.4) kadınlarda sigara kullanma oranından (%13.7) anlamlı olarak yüksek olduğu saptandı (p<0.0001). İçip bırakanlar açısından iki grup arasında anlamlı bir farklılık saptanmadı.

Olguların sigara kullanma alışkanlıklarının tümör tipine göre değerlendirilmesi Tablo II'de gösterilmiştir. Adenokanser olgularında sigara kullanma

	Sigara içen n (%)	İçmeyen n (%)	Bırakmış n (%)
Adeno*o	322 (72.5)	114 (25.7)	8 (1.8)
Küçük hücreli*	236 (90.8)	19 (7.3)	5 (1.9)
Epidermoid°	798 (88.5)	71 (7.9)	33 (3.6)
*p < 0.0001			

Tablo 2: Tümör tipine göre sigara kullanımı.

oranının (%72.5), küçük hücreli ve epidermoid akciğer kanseri olgularına kıyasla (%90.8, %88.5) anlamlı olarak daha düşük olduğu bulundu (p<0.05).

Tümör tipi ile kullanılan sigara miktarı arasındaki ilişki Tablo III'de görülmektedir.

	Ortalama sigara içme süresi (paket yıl)
Adeno*	45.25 ± 29.09
Küçük hücreli*	43.45 ± 27.50
Epidermoid*	49.94 ± 31.07
*p > 0.05	

Tablo 3: Tümör tipine göre sigara kullanım miktarı.

Olgularının sigara kullanma miktarı ile tümör tipi arasında anlamlı bir ilişki saptanmadı (p<0.05).

TARTIŞMA

Akciğer kanserinin etyolojisinde sigara kullanımının önemli rolü bulunmaktadır. Sigara ile akciğer kanseri gelişimi arasında bir ilişki olabileceği ilk kez 1912 yılında Adler tarafından ortaya atılmıştır (9). Müller'in 1939 yılında, akciğer kanseri gelişimi arasında kuvvetli bir ilişki olduğu gösterilmiştir. Bu yüz yılın başlangıcında nadir görülen ve erkeklerin hastalığı olarak kabul edilen akciğer kanseri günümüzde önemli bir morbidite ve mortalite nedeni olmuştur. Erkek olguların sayısında görülen bu artışa kadın akciğer kanserli olguların sayısındaki artış da

eşlik etmiştir (8). Akciğer kanseri epidemiyolojisinde bu değişikliklerin meydana gelmesindeki en önemli etken sigara kullanımındaki artıştır (4, 9). Çalışmamızda erkek olgularda sigara içme oranını %90 olarak saptadık. Bu oran literatür ile uyumludur. Kadın olgularımızda sigara içme oranının oldukça düşük saptanması, ülkemizde kadınlarda sigara kullanma alışkanlığının azlığı ile açıklanabilir. Aynı şekilde kadın hasta oranımız da diğer ülkelerdeki oranlara göre oldukça düşüktür. Son yıllarda kadınlarımızda sigara kullanma alışkanlığının giderek yaygınlaşması, ilerdeki yıllarda akciğer kanserli kadın hasta oranında artış olacağını düşündürmektedir.

Epidermoid ve küçük hücreli akciğer kanserlerinin adenokanser ve büyük hücreli akciğer kanserlerine oranla sigara ile daha yakın ilişkili olduğu çeşitli çalışmalarda gösterilmiştir (3, 11). Morabia ve ark. sigara ile akciğer kanseri hücre tipi arasındaki ilişkinin tümör lokalizasyonu ile ilgili olabileceğini bildirmişlerdir.

Bizim çalışmamızda da sigara içme oranları literatür ile uyumlu olarak epidermoid ve küçük hücreli akciğer kanseri olgularında adenokanser olgularına göre anlamlı olarak yüksek saptandı. Ancak sigara içen olguların sigara içme miktarları ile tümör tipi arasındaki bir ilişki saptanamadı.

Çalışmamızın sonuçları sigaranın akciğer kanseri etiyolojisindeki rolünü bir kez daha ortaya koymakta ve epidermoid ve küçük hücreli akciğer kanseri gibi sıklıkla santral yerleşim gösteren tümör tipleri ile daha kuvvetli bir ilişki gösterdiği görüşünü desteklemektedir.

- 6- **Helen H, David JK, James AD.:** Female-male differences in patients with primary lung cancer. *Cancer* 1987; 59: 1825-30.
- 7- **Ross CB, Timothy SL, Ellist et al.:** Lung cancer in nonsmoking women. *Cancer* 1995; 75: 29-33.
- 8- **Lawrence G, Steven DS.:** Smoking and lung cancer in women: Findings in a prospective study. *Cancer Research* 1988; 48: 6951-55.
- 9- **Ernst LW, Evarts AG.:** Tobacco smoking as a possible etiologic factor in bronchogenic carcinoma. *JAMA* 1950; 143: 329-36.
- 10- **Janfrich DT, Thompson D, Varela LR et al.:** Lung cancer and exposure to tobacco smoke in the household. *N Engl J Med* 1990; 323: 632-6.
- 11- **Weiss W, Boucot CR, Seidman H et al.:** Risk of lung cancer according to histologic type and cigarette dosage. *JAMA* 1972; 7: 799-801.

KAYNAKLAR

- 1- **Yesner R.:** Pathogenesis and pathology. *Clinics in Chest Medicine* 1993; 14: 17-30.
- 2- **Kıyan E, Tabak L, Arseven O ve ark.:** Bir yıllık akciğer kanseri olgularımız 20. yıl Akciğer Günleri Kongre Kitabı. Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa 1995; 326-29.
- 3- **Alfredo M, Ernst LW.:** Cigarette smoking and lung cancer cell types. *Cancer* 1991; 68: 2074-78.
- 4- **Lawrence AL, Virginia LE, Kenneth EW et al.:** Smoking and lung cancer: An Overview. *Cancer Research* 1984; 44: 5940-58.
- 5- **Wataru M, Ryoji S.:** A study on chronological change of the relationship between cigarette smoking and lung cancer based on autopsy diagnosis. *Cancer* 1984; 54: 11038-42.